

سازمان آموزش و پرورش استثنای کشور

جدول حجاب

پایه دهم متوسطه دوم

گروه با آسیب شنوایی

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی
سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

اللهم احسن الحکم

hagh.ir

سجده ی سجاد آموزش صحیفه سجاده

زین العابدین علیه السلام

پایه دهم متوسطه دوم گروه با آسب شنوایی

ناظر : دکتر پروین قربانیان
مشاور علمی : فاطمه اژدری

کارگروه تدوین :
سمیه امیدی - راحله فرهمندی - صدرا طیبی - متین حسنی

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی

سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

سجده ی سجاد

علیه السلام

آموزش مفاهیم صحیفه سجادیه

پایه دهم متوسطه دوم گروه با آسبب شنوایی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲	 مقدمه
۳	 آشنایی با زندگی نامه امام سجاد (ع)
۵	 نگاهی کوتاه به زندگی امام سجاد(ع)
۸	 فضیلت آراستگی
۱۰	 فراز اول
۱۱	 کامل شدن ایمان
۱۳	 بهترین نیت و رفتار
۱۵	 فراز سوم
۱۷	 فراز دهم
۲۲	 منابع

خدای بزرگ و مهربان با حکمت و دانش بی پایان خود، پیامبران زیادی را برای راهنمایی ما انسان ها فرستاده است تا راه درست زندگی کردن را به ما نشان دهند. حضرت محمد (ص) آخرین **فرستاده خدا** و پیامبر ما مسلمانان است. بعد از رحلت پیامبر اکرم (ص)، امامان معصوم (ع)، رهبری جامعه اسلامی را برعهده گرفتند. همه‌ی امامان معصوم (ع) برای هدایت مردم به راه راست تلاش می کردند، آنها از هر فرصتی برای راهنمایی مردم استفاده می کردند و با اخلاق و رفتار خود مسیر درست زندگی کردن را به مردم نشان می دادند.

امام چهارم، امام سجاد (ع) هم مانند دیگر امامان، با رفتار و شیوه زندگی بی نظیر خود الگوی خوبی برای ما مسلمانان است. ایشان در هنگام راز و نیاز با خدا، دعاهای زیبا و آموزنده ای **بیان می کردند**. "صحیفه ی سجادیه" نام کتابی است که دعاهای امام سجاد (ع) در آن جمع آوری شده است. خواندن این دعاها هم به ما آرامش می دهد و هم بر اخلاق و رفتارمان تأثیر خوبی می گذارد.

بخشی از دعاهای امام سجاد (ع)، جهت آشنایی دانش آموزان عزیز با آسیب شنوایی به زبان ساده و قابل فهم در این محتوای آموزشی گردآوری شده است و امید بر آن است که چراغ راهی برای روشن تر شدن مسیر زندگی شما عزیزان باشد.

نگاهی به زندگی نامه امام سجاده (ع)

امام سجاده (ع) امام چهارم ما شیعیان است.

نام امام چهارم : علی

۲ لقب مشهور امام چهارم: سجاده-زین العابدین

نام پدر امام چهارم: امام حسین (ع)

نام مادر: شهربانو (دختر یزدگرد آخرین پادشاه ساسانی)

تاریخ ولادت : پنجم شعبان سال ۳۸ هجری در شهر مدینه

تاریخ شهادت: ۲۵ محرم سال ۹۵ هجری در شهر مدینه

مدت عمر: ۵۷ سال

مدت امامت: ۳۴ سال

محل دفن: قبرستان بقیع - شهر مدینه

یکی از چیزهای ارزشمندی که از امام سجاد (ع) به ما رسیده است کتاب صحیفه سجادیه است که شامل دعا‌های امام سجاد (ع) است. تعداد دعا‌های صحیفه سجادیه ۷۵ دعا است که توسط دو فرزند ایشان امام محمد باقر (ع) و زید شهید نوشته شده است. بیست و یک دعا از دعا‌های صحیفه سجادیه به دلایل نامعلومی از بین رفته است و تنها ۵۴ دعا به دست ما رسیده است.

نام‌های دیگر صحیفه سجادیه، اخت القرآن، انجیل اهل بیت، زبور آل محمد، صحیفه کامله است.

امام سجاد (ع) در صحیفه سجادیه دین و اخلاق را به صورت دعا آموزش داده اند.

در اینجا شما با ۱۰ فراز اول دعای بیستم این کتاب ارزشمند آشنا می شوید.

مطابق با درس یازدهم دین و زندگی ۱

نگاهی کوتاه به زندگی امام سجاد(ع):

*یکی از ویژگی‌های واقعی امام سجاد (علیه السلام)، عبادت صادقانه او بود که به درگاه خداوند انجام ایشان عبادت کردن را بزرگترین حق خدا بر گردن انسان می دانست. از خدا خجالت می کشید که او را فقط به خاطر پاداش یا عذاب عبادت کند، او خدا را به خاطر شکر نعمت ها و اینکه خداوند شایسته عبادت است عبادت می کرد. به خاطر همین امام سجاد (ع) را زینت بخش عبادت کنندگان می خوانند که همان "زین العابدین" است.

*امام سجاد (ع) زمانی که گرفتار می شد، زمانی که از زیادی نعمت خوشحال می شد، زمانی که بین دو نفر را آشتی می داد یا زمانی که نماز و قرآن می خواند، سجده های طولانی داشت که به همین دلیل، لقب "سجاد" را به ایشان دادند. "سجاد" یعنی کسی که زیاد سجده می کند.

*امام سجاد (ع) در دعا‌های خود از ذکر "صلوات" زیاد استفاده می کرد و با اینکار سعی می کرد تا *امام سجاد (ع) توانستند اهل بیت را بیشتر و بهتر به مردم بشناساند.

*امام سجاد(ع) با استفاده از دعا مردمی را که دچار انحراف و فساد اخلاقی شده بودند را به عبادت خدا و بازگشت به زندگی خداپسندانه هدایت کند زیرا مردم با استفاده از آن دعاها می توانستند از ظلم و بی عدالتی حاکمان آن زمان که باعث انحراف مردم از راه درست و پسندیده شده بودند آگاه می شدند.

*امام سجاد (ع) همیشه خشم خود را کنترل می کرد و می فرمود:
" گواراترین نوشیدنی ها برای من فرو بردن خشم است." امام سجاد (ع) با این کار
به دیگران نشان می داد که در برابر ناسزاهای و فشارها، رفتار عادلانه و با آرامش
مهم تر از رفتارهای تند و بدون فکر است.
به خاطر همین بود که بعد از واقعه عاشورا در مقابل قاتلان پدرش بجای خشمگین
شدن و انجام رفتارهای تند، راه پدر را ادامه داد و با استفاده از روش سخنرانی
توانست اهل بیت را به مردم معرفی کند و مردم را نسبت به وظایفشان آگاه سازد.

*امام سجاد (ع) همیشه مردم را به صدقه دادن تشویق می کرد. همیشه قبل از غذا
خوردن، مقداری از آن را صدقه می داد. به هر چیزی که به عنوان صدقه می داد اول
بوسه می زد چون ایمان داشت هر صدقه ای اول به دست خدا می رسد و بعد به دست
نیازمند. او هم مانند پدر بزرگش امام علی (ع) هر شب کیسه های نان را بر دوش می
انداخت و به در خانه فقرا می برد و صدقه پنهانی را باعث خاموش شدن خشم خدا می
دانست. بعد از اینکه امام سجاد (ع) به شهادت رسید مردم متوجه شدند چه کسی
پنهانی برای آنها نان می آورد.

*امام سجاد (ع) می فرمایند:
"اگر به فقیران ظلم کنید، مال یتیمان را بخورید و به آن ها ظلم کنید ، زنانی که
همسرانشان از دنیا رفته اند را آزار دهید و امر به معروف و نهی از منکر را ترک کنید،
خداوند بارش باران را از شما دور می کند و به جای آن بلا و گرفتاری را نصیب شما
می کند . اگر بیماری را عیادت کنید، تا زمانی که از آنجا بیرون نروید فرشته ها دور
شما می چرخند و برایتان دعا می کنند."

*دوران امامت امام سجاد (ع) از تاریک ترین دوران های امامان است که به آن "دوران سقوط فرهنگ اسلامی" می گویند. با این حال امام برای گسترش ایمان و زنده کردن اسلام از روش های تازه ای استفاده کرد. او باعث شد که عاشورا تا قیامت زنده بماند و راه را برای به وجود آمدن دانشگاه های انسان سازی و اسلام شناسی در دوران امام صادق(ع) و امام باقر(ع) باز کرد.

*یکی از مهم ترین کارهای امام سجاد(ع) بعد از حادثه عاشورا، معرفی هدف مبارزه امام حسین (ع) با یزید بود. زیرا یزید و یارانش، می خواستند مردم را در نا آگاهی نگه دارند و بخاطر همین اهل بیت(ع) که فرزندان پیامبر(ص) بودند و مردم را به راه درست و خداپسندانه هدایت می کردند را به شهادت می رساندند تا بتوانند با استفاده از نا آگاهی مردم بر آن ها حکومت کنند.

*امام سجاد (ع) پس از ماجرای کربلا، به شدت از طرف حاکمان ستمگر آن زمان (اموی ها) تحت نظر بود و مهم ترین کاری که او و شیعیانش را از شر کارهای خشن اموی ها محافظت می کرد، "تقیه" بود. "تقیه آن است که از تجاوز و ظلم ستمگری بترسی و بخاطر این که جان و چیزی که به آن اعتقاد داری، آسیب نبیند سکوت کنی و آن را بیان نکنی". این اصل در طول تاریخ اسلام همیشه باعث حفظ و باقی ماندن شیعه بوده است.

*امام سجاد (ع) مخفیانه فرزندش امام محمد باقر(ع) را به عنوان رهبر و امام بعدی تربیت کرد شیوه امام سجاد (ع) برای مبارزه فرهنگی با دشمنان و مخالفان قرآن و اهل بیت (ع)، پرورش و تربیت مردم آن زمان بود برای اینکه با پیام های امیدبخش قرآن و اهل بیت(ع)، آشنا شوند، و در مسیر بندگی خدا و سعادت قرار بگیرند. او یاران و شاگردان زیادی را برای دفاع از اسلام در مقابل دشمنان پرورش دادند. شیعیان از زمان امام سجاد (ع) شکل گرفتند.

*امام سجاد (ع) از هر فرصتی برای ترویج دین اسلام استفاده می کردند. به عنوان مثال برده هایی بودند که مرتب در خانه امام سجاد(ع) آموزش می دیدند و آزاد می شدند.

فضیلت آراستگی

مقدمه

آراستگی یعنی بهتر کردن وضع ظاهری و باطنی و زیبا کردن این دو.

انواع آراستگی

۱- آراستگی باطنی

آراستگی باطنی نتیجه این است که روح انسان از صفات زیبایی مثل ادب، رفتار نیکو، بخشنده‌گی، مهربانی و ... برخوردار باشد.

۲- آراستگی ظاهری

آراستگی ظاهری نتیجه مرتب بودن وضع ظاهر و توجه به نظافت شخصی و زیبایی ظاهر است.

در دوره نوجوانی و جوانی نیاز به پذیرش از طرف خانواده، همسالان و جامعه بیشتر دیده می‌شود و همین باعث می‌شود تا انسان در این دوران بیشتر به خود توجه کرده و توانایی و استعدادهای خود را کشف و شکوفا کند.

در زمان حضور در اجتماعات، ارتباط با دیگران و زمان عبادت هم آراستگی لازم است. چند مورد از توصیه بزرگان دین برای آراستگی استفاده از عطر، شانه زدن موها، پوشیدن لباس تمیز و روشن و پاک کردن تمام بدن است.

بعضی از انسان‌ها در آراستگی ظاهری و پذیرش از طرف دیگران دچار زیاده روی می‌شوند و به خودنمایی می‌رسند.

در قرآن کریم رسیدن انسان به مرحله خودنمایی را تبرج می‌نامد.

انسان پاک دچار تبرج نمی شود و وجود خودش را با ارزش تر از آن می داند که بخواهد از آن به عنوان وسیله ای برای هوسرانی دیگران استفاده کند.

هر چقدر رشته های عفت و پاکدامنی در روح انسان قوی تر می شود نوع پوشش و آراستگی او هم با وقارتر می شود و هر چقدر رشته های عفت و پاکدامنی در انسان ضعیف تر می شود پوشش و آراستگی او هم سبک تر می شود و جنبه خودنمایی پیدا می کند.

هر چند عفت و پاکدامنی ویژگی همه انسان های بافضیلت هم مرد و هم زن است ولی وجود آن در دختران و زنان ارزش بیشتری دارد، زیرا خداوند به زنان بیشتر از مردان نعمت زیبایی داده است و نشان دادن نا بجای این زیبایی ها به جای اینکه کانون خانواده را گرم کند عفت و حیا را از بین می برد و باعث از دست رفتن آن می شود.

دعای مکارم الاخلاق

دعای مکارم الاخلاق، دعای بیستم صحیفه سجادیه است.

این دعا به دلیل داشتن آموزش های انسان ساز جهت کسب اخلاق نیک و انجام کارهای پسندیده به دعای مکارم الاخلاق معروف شده است.

امام سجاد (ع) در این دعا بسیاری از ویژگی های بد اخلاقی و گناهان را نام می برد و همچنین بسیاری از ویژگی های خوب اخلاقی را هم بیان می کند و از خداوند می خواهد که به آن صفات اخلاقی خوب آراسته شود. در ادامه این مطلب برخی از عبارت های فراز اول، سوم و دهم دعای مکارم الاخلاق را با هم می خوانیم.

فراز اول

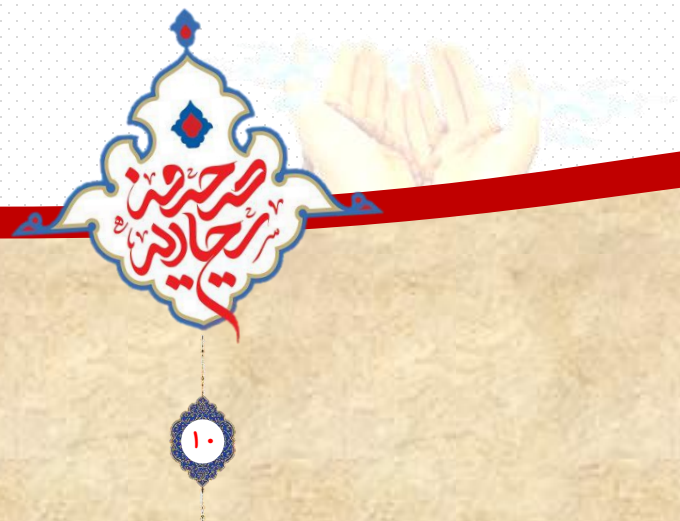
ترجمه:

"بار خدایا! بر محمد و آل محمد درود فرست
و ایمانم را به درجه کامل ترین ایمان رسان
و یقینم را برترین یقین گردان
و نیتم را به بهترین نیت ها منتهی ساز
و کردارم را به بهترین کردار ها تبدیل کن."

صلوات بر محمد و آل محمد

"بار خدایا! بر محمد و آل محمد درود فرست."

در دعای مکارم الاخلاق در مجموع ۲۰ مرتبه صلوات دیده می شود، از علت های تکرار صلوات در فرازهای دعا، علاوه بر اینکه صلوات ارزش و اثرات بسیار زیادی دارد این است که امام سجاد (ع) در این دعای شریف از خدای بزرگ و مهربان فقط یک حاجت نمی خواهد بلکه دعای مکارم الاخلاق مجموعه ای از دعاها و حاجت های مختلف است و به همین اعتبار امام سجاد (ع) در این دعا صلوات های زیادی را می خوانند تا به برکت صلوات زمینه اجابت دعاها نیز بیشتر فراهم شود.

کامل شدن ایمان

"و ایمانم را به درجه کامل ترین ایمان رسان."

امام سجاد (ع) در این فراز ۴ مورد را از خداوند درخواست می کند: ایمان را در کامل ترین وضعیت آن؛ یقین را در برترین وضعیت آن؛ نیت را در زیباترین صورت آن و عمل را در بهترین قالب خودش.

یعنی امام سجاد (ع) برای اینکه انسان بتواند به صفات پسندیده اخلاقی آراسته شود کل مراتب کمال را معرفی می کند.

این ۴ ویژگی از عمیق ترین تا سطحی ترین بخش شخصیت انسان را پوشش می دهد. در قرآن کریم ۸۰۰ بار کلمه ایمان و کلماتی که از ریشه کلمه ایمان هستند آمده است که نشان دهنده اهمیت آن در قرآن کریم است و در بیشتر از ۹۰ مورد بعد از ایمان، عمل صالح آمده است. کلمه ایمان به معنی امن و در مقابل ترس آمده است و همچنین به معنی پذیرفتن چیزی هم است.

امام سجاد (ع) در این فراز کامل ترین نوع ایمان را درخواست می کند که این نوع ایمان بالاترین مرحله شناخت است و بالاترین مرحله عمل که صرف کردن همه عمر برای رسیدن به آنچه خداوند خواسته است را هم شامل می شود.

برای اینکه در ایمان به کمال برسیم باید توفیق و لیاقت این را داشته باشیم تا از هر راهی که می توانیم و از هر امکانی که داریم برای درخواست از خداوند استفاده کنیم.

خیلی وقت ها ممکن است جوانی ما در غفلت و دوری از خداوند سپری شود.
برای کامل شدن شدن دین بعض زمان ها موثر هستند مانند:

- ماه رجب

- ماه رمضان

و بعضی مکان ها هم نقش موثری دارند و به رشد انسان کمک می کنند، مانند:

- مسجد

- حرم اولیای خدا

دوستی های مومنانه هم در رشد ایمان انسان موثر هستند.

برترین مرحله ایمان

"و یقینم را برترین یقین گردان."

اینکه انسان در ارتباط با موضوعی به مرحله ای برسد که هیچ شکی در وجودش نباشد، یقین است.

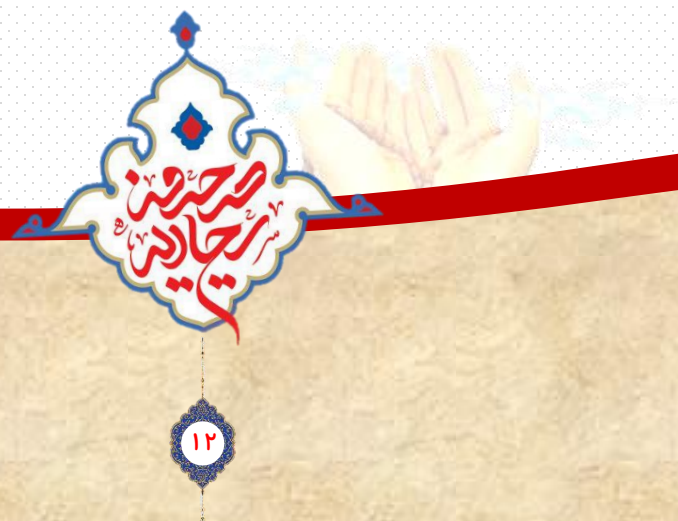
مثلا ما به اینکه وجود داریم یقین داریم.

یقین خیلی فضیلت دارد برای همین انسان باید آن را از خدا بخواهد. مراحل یقین

۱- علم الیقین

مانند دیدن دود و شناختن آتش.

۲- عین الیقین

مانند دیدن خود آتش.

۳- حق الیقین

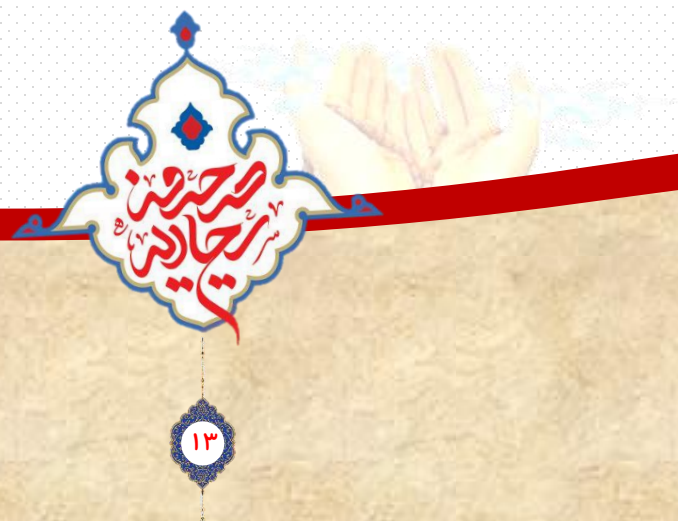
یعنی افتادن در آتش و سوختن با آن.

در این فراز امام سجاد (ع) حق الیقین را که کامل ترین مرحله ایمان است را از خداوند می خواهد.

بهترین نیت و رفتار

"و نیتم را به بهترین نیت ها منتهی ساز و کردارم را به بهترین کردار ها تبدیل کن."
خداوندا! نیت مرا از نیکوترین نیت ها قرار بده و رفتارم را هم به بهترین رفتارها تبدیل کن.
نیت در لغت به معنای قصد انجام کار و یا توجه قلب به سوی انجام کار خاصی است.
چگونگی نیت و عمل از نظر اسلام بسیار اهمیت دارد و چنان که در قرآن کریم آمده است:
خداوند این دنیا را با مرگ و زندگی آفرید تا شما را آزمایش کند که عمل کدامیک از شما بهتر است.

برای اینکه نیت خالص به دست بیاوریم باید معرفت و ایمان انسان تقویت شود. نیت خالص؛
عمل صالح را با خود به همراه می آورد. در این قسمت از دعا امام سجاد (ع) عالی ترین
درجات نیت را از خدا می خواهد.

در ادامه امام سجاد (ع) می فرماید: رفتار و رکدارم را به بهترین رفتارها تبدیل کن.
بهترین رفتار آن است که با خلوص نیت و خالی از ریا و خودنمایی باشد.

چند نکته مهم برای اینکه رفتار انسان به بهترین رفتارها تبدیل شود:

- ۱- تقوا (یعنی هماهنگی رفتار با رضای خداوند)
- ۲- اخلاص (یعنی خالص کردن رفتار در مرتبه انگیزه و عمل)
- ۳- وجدان کاری (یعنی کار را به محکم ترین شکل ممکن انجام دادن)
- ۴- مداومت (یعنی مقاومت کردن تا رسیدن به هدف نهایی)
- ۵- اعتدال (یعنی میانه روی و پرهیز از افراط و تفریط)
- ۶- آگاهی (یعنی رفتار مبتنی بر علم)
- ۷- تفکر (یعنی فکر کردن در نیت و رفتار)
- ۸- مشورت (استفاده از دانش دیگران برای بالاتر بردن کیفیت کار)
- ۹- نظم (یعنی در پیش گرفتن روش مناسب انجام هر کاری)

ترجمه:

"به کبر و نخوت گرفتار مساز

و به عبادت خود وادار

ولی عبادتم را با خودبینی تباه مگردان

و خیر و نیکی را برای مردم بر دست من جاری ساز

ولی آن را با منت نهادن نابود مساز

و مرا اخلاق بلند و گرانمایه ببخش

ولی از فخر فروشی به آن نگاه دار."

عجب و تکبر

عجب یعنی خودخواهی و علاقه زیاد به خود

وقتی انسان در خود کمالی می بیند، حالت خودپسندی و برتری به او دست می دهد که به آن

حالت "عجب" می گویند و وقتی در اثر همین خود پسندی و علاقه زیاد به خود، دیگران را

فاقد آن کمال می بیند حالت دیگری به او دست می دهد که به آن "کبر" می گویند.

ارکان پنجگانه سعادت و خطرات آن

- ۱- بهره مندی و ثروتمندی و وسعت رزق؛ خطر آن این است که انسان چشمش دنبال دارایی های دیگران باشد.
- ۲- عزت و زندگی عزتمندانه؛ خطر آن ابتلا به کبر است.
- ۳- عبادت عاشقانه و با کیفیت؛ خطر آن عجب است.
- ۴- خیر رسانی به بندگان خدا اینکه خداوند انسان را وسیله خیر رساندن به دیگران قرار دهد؛ خطرش منت گذاشتن است.
- ۵- دستیابی به عالی ترین جلوه های اخلاقی؛ و خطر آن فخر است.

تفاوت محاسن الاخلاق، مکارم الاخلاق و معالی الاخلاق

محاسن الاخلاق ؛ ظاهر شخصیت انسان است.

مکارم الاخلاق؛ به باطن انسان مربوط می شود.

حسن خلق گاهی در برگیرنده مکارم الاخلاق و جنبه باطنی هم هست ولی در بیشتر موارد وقتی از حسن خلق صحبت می شود به ظاهر مربوط می شود که مثلا چهره انسان متبسم و گشوده باشد، زبانش نرم و شیرین باشد و کلام و رفتارهایش ملایم و مودبانه باشد.

معالی الاخلاق؛ هم شامل محاسن الاخلاق و هم شامل مکارم الاخلاق می شود.

ترجمه:

"خدایا! بر محمد و آل محمد درود فرست

و مرا به زیور صالحان بیارای

و زینت تقواییشان بر اندامم بپوشان

که آن گسترش عدل است

و فرو بردن خشم.....

و آشکار و پخش نمودن نیکی ها

و پوشاندن عیب ها

نرم خویی و فروتنی

و خوش رفتاری، آرامش و وقار و خوش خلقی."

صلوات بر محمد و آل محمد

"خدایا! بر محمد و آل محمد درود فرست"

ابتدای این فراز با صلوات شروع می شود و صلوات یعنی شما می خواهید از باطن اولیا الهی کمک بگیرید تا به زینت اخلاقی آن ها مزین شوید. در این فراز امام سجاد (ع) به بررسی رفتارهایی می پردازد که انسان صالح و متقی در مسیر کمال و آراستگی به آن نیاز دارد و خود نیز آن را از خداوند بزرگ برای خود درخواست می کند.

زیور صالحین و زینت پرهیزکاران

در این بخش از دعا امام سجاد (ع) می فرماید:

"از تو می خواهم که به من لباس تقوا بپوشانی و به زیور صالحین مزین کنی."

هر دو این ویژگی ها مربوط به آراستگی و زیبایی است. اولین کسی که از این زیبایی بهره مند می شود خود انسان پرهیزکار است. اول خودش از وجود خودش فیض می برد و بعد کسانی که با او زندگی می کنند. بر خلاف بسیاری از انسان ها که در زیبایی ظاهری دنیا متوقف می شوند، انسان با تقوا از زیبایی ظاهری عبور می کند و به زیبایی الهی راه پیدا می کند.

گسترش عدالت

"که آن گسترش عدل است"

اولین ویژگی انسان مومن و پرهیزکار، منتشر کردن عدالت در جامعه و محیط زندگی اش است. اینکه بتواند اول در رابطه با دوستان و در زندگی خانوادگی خودش به عدالت رفتار کند و بعد در مدرسه، محیط کار و عدالت را رعایت کند. بزرگترین دشمن عدالت هواپرستی است.

اهمیت فوق العاده مدیریت خشم "و فرو بردن خشم....."

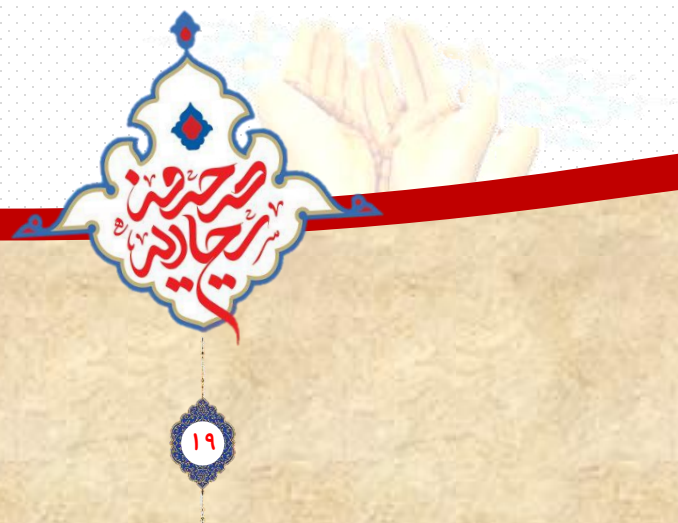
مدیریت خشم مبنا و بنیان صلاح اجتماعی و فردی است که وقتی در شخصیت یک انسان قرار می گیرد آن فرد دارای صبر و بردباری می شود. حالت خشم و غضب از خطرناک ترین حالات انسان است و اگر جلوی آن گرفته نشود، در شکل یک نوع دیوانگی و از دست دادن هر نوع کنترل اعصاب خودنمایی می کند و بسیاری از جنایت ها و تصمیم های خطرناکی که انسان یک عمر باید کفاره و جریمه آن را بپردازد در چنین حالی انجام می شود.

آشکار کردن خوبی ها و پنهان کردن زشتی ها

"و آشکار و پخش نمودن نیکی ها و پوشاندن عیب ها"

مومن باید به دنبال کشف زیبایی ها در اخلاق دیگران و منتشر کردن آن باشد. کسانی که طبعشان خراب و بیمار است فقط بدی ها را می بینند، ثبت می کند و منتشر می کنند. مومن عیب های دیگران می پوشاند همانطور که خداوند مهربان پرده پوش است و عیب های انسان ها را می پوشاند. طبع همه اولیای خدا هم آشکار کردن زیبایی و پوشاندن عیب هاست.

البته موارد استثناء هم وجود دارد، مثلاً جایی که به صلاح یک نفر است اگر عیبی از او را متوجه شدیم به پدر، مادر یا معلم و خبر دهیم چون ممکن است آن عیب در او بماند و باعث ضرر بزرگی شود.

نرم خویی و فروتنی و تواضع

"نرم خویی و فروتنی"

نرم خویی یکی از ویژگی های انسان کامل است.

نرم خویی یکی از عوامل محبوبیت و باعث علاقه مندی مردم به فرد نرم خو است. با نرم خویی احترام انسان حفظ می شود و از بسیتری از گناهان که مکن است با تندخویی انجام شود جلوگیری می کند.

فروتنی همراه با احترام و محبت است.

امام سجاد (ع) سعی می کردند در مسافرت ها با کاروان هایی سفر کنند که ایشان را نمی شناختند و دلیل این کار این بود که خودشان کارهایشان را انجام بدهند و بتوانند به دیگران خدمت هم بکنند که این نشان دهنده تواضع و فروتنی امام سجاد (ع) است.

در روایت ها، فروتنی را شهد شیرین عبادت معرفی می کنند.

انسان فروتن و متواضع:

مورد حسادت قرار نمی گیرد،

باعث می شود انسان رشد کند و به خداوند مهربان نزدیک تر شود،

سبب کارگشایی و صمیمیت در زندگی شده

و رفاقت و دوستی با دیگران را با خود به همراه می آورد.

نیک سیرتی (خوش رفتاری)، آرامش و وقار و خوش اخلاقی

"و خوش رفتاری، آرامش و وقار و خوش خلقی."

نیک سیرتی یعنی اینکه روش های رفتاری انسان در زندگی باید به زیبایی آراسته باشد.

مورد قبول عقل و بالاتر از آن مورد قبول خداوند باشد.

آرامش و وقار از جمله مسائل اساسی در مباحث اخلاق اجتماعی انسان مومن است.

آرامش خاطر، آرامش رفتاری و آرامش در عمل نشان دهنده وقار انسان است و رفتارهای سبک و غیر منطقی و نامناسب با شرایط سنی، جنسیتی، محیطی و شرایط اجتماعی نشان دهنده بی وقاری است. وقار با تکبر فرق دارد. تکبر عیب است، ولی وقار ویژگی خوب و زینت انسان است. تکبر با خودبزرگ بینی و تحقیر دیگران همراه است ولی در وقار، رفتار و گفتار و برخورد شخص همراه با متانت و سنگینی است. ریشه و بنیان وقار، عقل است.

حسن خلق به معنی خوش اخلاقی است. امام سجاد (ع) در این بخش از دعا از خداوند درخواست خلقی پاک همراه با جاذبه می کند. انسانی که حسن خلق دارد به محیط صفا می دهد. اثر حسن خلق مانند جاذبه عطر است و بوی خوشی دارد، و اولین کسی که این بوی خوش را دریافت می کند خود انسان خوش اخلاق است و بعد کسانی که با او رفت و آمد دارند. نقطه مقابل حسن خلق یا خوش اخلاقی، سوء خلق یا بد اخلاقی است که بوی بدی دارد و باعث دور شدن مردم از کسی می شود که سوء خلق دارد.

منابع

۱. قرآن کریم.
۲. صحیفه سجادیه، دعا‌های امام زین‌العابدین (ع)، ترجمه و شرح.
۳. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، انتشارات دارالکتب الاسلامیه.
۴. مطهری، مرتضی، آشنایی با سیره امامان معصوم (ع)، انتشارات صدرا.
۵. مرکز پژوهش‌های اسلامی، زندگی و سیره امام سجاد (ع).
۶. کتب درسی آموزش قرآن و دین و زندگی دوره متوسطه دوم.

